

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
І. І. МЕЧНИКОВА

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

МЕДИЧНЕ ПРАВО

Електронні методичні рекомендації
до практичних занять з курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»

ОДЕСА
2023

**УДК: 34:61(072)
М42**

Укладач:

Н.С. Василевська, старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Рецензенти:

Потопахіна Ольга Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Павлова Тетяна Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

*Рекомендовано Вченою радою економіко-правового факультету
ОНУ імені І. І. Мечникова
Протокол №1 від «28 » серпня 2023 р.*

М42 **Медичне право [Електронний ресурс] : електронні методичні рекомендації до практичних занять з курсу для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» /уклад.: Н. С. Василевська. – Одеса, 2023. – 74 с. – 1,1 МБ.**

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 «Право» для опанування лекційного матеріалу, підготовки до практичних занять, оформленні робіт при самостійному виконанні завдань

УДК: 34:61(072)М42

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст навчальної дисципліни.....	7
Плани практичних занять, завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації до вивчення окремих тем.....	13
Завдання для самостійної роботи.....	58
Методи навчання, форми контролю та критерії оцінювання знань здобувачів.....	59
Розподіл балів, які отримують здобувачі.....	61
Контрольні питання з навчальної дисципліни.....	64
Список джерел, рекомендованих до вивчення навчальної дисципліни....	68

ВСТУП

Мета дисципліни – комплексна підготовка здобувачів з метою формування і розвитку їх професійної компетенції у галузі медичного права, спрямована на отримання необхідного обсягу теоретичних медико-правових знань, набуття практичних навичок спеціалізованого правознавства і правозастосування, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини у сфер охорони здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни: конституційне право, цивільне право, господарське право, кримінальне право.

Предметом навчальної дисципліни є норми права, що регулюють суспільні відносини, які виникають в процесі надання медичної допомоги, а також правові категорії, наукові погляди та концепції у сфері медичного права.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення правників із міжнародно-правовими стандартами в галузі прав людини та охорони здоров'я;
- розкриття національного законодавчого забезпечення сфери охорони здоров'я, у тому числі надання медичної допомоги;
- висвітлення правового статусу суб'єктів медичних правовідносин;
- з'ясування форм, способів і засобів захисту прав суб'єктів медичних правовідносин;
- окреслення правових умови і підстав здійснення окремих видів медичної діяльності;
- висвітлення теоретичних та практичних питань юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має:

знати:

- чинне законодавство України про охорону здоров'я;
 - міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та охорони здоров'я;
 - тенденції нормотворення й державної політики у сфері охорони здоров'я;
 - понятійно-категоріальний апарат у галузі медичного права;
 - рівні соціального регулювання медичної діяльності;
 - права й обов'язки суб'єктів медичних правовідносин;
 - механізми й процедури захисту прав людини у сфері охорони здоров'я (національні й міжнародні);
 - види й підстави юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я;
 - юридичну практику в галузі медичного права, в т.ч. Європейського суду з прав людини;
 - правові умови провадження окремих видів медичної діяльності,
- вміти:**
- самостійно працювати із законодавством України та міжнародними стандартами у сфері охорони здоров'я;
 - аналізувати правову природу прав людини у сфері охорони здоров'я;
 - готувати необхідні процесуальні документи для захисту прав людини у сфері охорони здоров'я;
 - застосовувати юридичну практику для правозахисної і правозастосовної діяльності, в т.ч. правові позиції вищих органів судової влади України, Європейського суду з прав людини;
 - ефективно використовувати арсенал експертиз для провадження медичних справ;
 - належно забезпечувати документообіг у закладі охорони здоров'я;
 - використовувати юрисдикційні й неюрисдикційні форми захисту прав людини у сфері охорони здоров'я;
 - правильно кваліфікувати наслідки професійної діяльності медичних і фармацевтичних працівників та давати їм належну юридичну оцінку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Загальні положення медичного права

Тема 1. Медичне право і його місце в системі права України.

Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні

Правова природа медичного права (галузь права, інститут права, галузь законодавства). Медичне право України: поняття, завдання, предмет регулювання. Медичні правовідносини: поняття, види і склад. Принципи і функції медичного права України. Система медичного права України. Джерела медичного права України. Медичне право як навчальна дисципліна і галузь науки.

Загальна характеристика законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я. Нормативні стандарти надання медичної допомоги. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.

Тема 2. Основи господарської діяльності та страхування у сфері охорони здоров'я в Україні. Правова природа медичної допомоги та медичної послуги

Господарська діяльність у сфері охорони здоров'я України. Заклад охорони здоров'я України як суб'єкт господарювання. Ліцензування й акредитація закладів охорони здоров'я. Нормативно-правове й організаційне забезпечення здійснення приватної медичної практики. Реклама у сфері охорони здоров'я.

Загальні положення про страхування у галузі охорони здоров'я: поняття, принципи страхування, суб'єкти, об'єкти та зміст страхових правовідносин. Співвідношення понять “медичне страхування” і “страхова

медицина”. Добровільне медичне страхування: стан законодавчого закріплення та практика застосування. Проблеми становлення і розвитку загальнодержавного обов’язкового медичного страхування. Страхування професійної відповідальності медичних працівників. Поняття та ознаки медичної допомоги (якісна, кваліфікована, доступна, безоплатна). Право на медичну допомогу за законодавством України. Медична послуга як об’єкт медичних правовідносин. Медична допомога і медична послуга: проблеми співвідношення. Договір про надання медичних послуг: поняття, загальна характеристика та особливості виконання. Свобода договору про надання медичної послуги. Суб’єктний склад і зміст договору. Договірна відповідальність у галузі охорони здоров’я.

Тема 3. Система прав людини у сфері охорони здоров’я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров’я

Права людини у сфері охорони здоров’я: поняття, класифікація, загальна характеристика. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров’я. Ідеологічні та етичні гарантії прав людини у галузі охорони здоров’я.

Право людини на життя і медична практика: питання співвідношення. Право людини на життя в Рішеннях Європейського Суду з прав людини. Законодавче регулювання права людини на охорону здоров’я. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення. Проблеми правової регламентації часових меж збереження медичної таємниці та збереження такої щодо публічних осіб. Співвідношення понять “медична інформація” і “медична таємниця”: доктринальне й нормативне. Правова танатологія: загальна характеристика

Тема 4. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин

Поняття і види суб'єктів медичних правовідносин. Пацієнт: дефініційний і класифікаційний підходи. Поняття та загальна характеристика правового статусу пацієнта. Проблеми та перспективи вдосконалення правового статусу пацієнта в Україні. Моральноетичні засади взаємин “лікар-пацієнт”. Особливості правового статусу законних представників у сфері охорони здоров'я. Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація. Законодавче забезпечення і класифікація прав медичних працівників. Проблеми та перспективи вдосконалення правового статусу медичного працівника в Україні.

Тема 5. Захист прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я

Поняття і види процедур і механізмів захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види, засоби здійснення. Юридична практика в галузі медичного права.

Правопорушення у сфері охорони здоров'я як підстава для юридичної відповідальності у медичному праві: поняття, ознаки, склад. Юридична відповідальність суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види. Цивільно-правова відповідальність у сфері охорони здоров'я. Адміністративно-правова відповідальність у медичному праві. Кримінальна відповідальність медичних працівників у зв'язку з їх професійною діяльністю. Звільнення від юридичної відповідальності медичних працівників. Особливості юридичної відповідальності пацієнтів за законодавством України. Виконання рішень судів у медичних справах.

Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види. Співвідношення понять “медична помилка”, “лікарська помилка” та “нещасний випадок”. Ятрогенна патологія: актуальність і основні причини виникнення. Класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології в структурі несприятливих результатів медичних втручань. Ускладнення за результатами медичних

втручань та їх правові наслідки. Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Спеціальні інститути медичного права

Тема 6. Правове регулювання сімейної медицини в Україні

Медична реформа України: основні принципи, правове підґрунтя та практичне впровадження. Рівні надання медичної допомоги в Україні: поняття та специфіка.

Загальна характеристика сімейної медицини: поняття, принципи, значення і міжнародні стандарти. Законодавче забезпечення сімейної медицини в Україні. Правовий статус сімейного лікаря.

Тема 7. Правове забезпечення репродуктивного здоров'я і репродуктивних технологій в Україні. Донорство за законодавством України

Загальна характеристика сфери репродуктивного здоров'я людини: національне законодавство та міжнародно-правові стандарти. Основи правової соматології. Права та обов'язки людини у сфері охорони репродуктивного здоров'я: поняття, види, зміст. Законодавче забезпечення репродуктивних технологій в Україні. Правові питання штучного запліднення. Умови та порядок проведення медичної стерилізації особи. Правове регулювання штучного переривання вагітності. Етико-правові проблеми реалізації права на використання контрацепції. Актуальні етикоправові питання клонування. Правові та етичні проблеми медичної діяльності у сфері репродуктивних технологій щодо захисту прав людини.

Поняття та види донорства за законодавством України. Особливості здійснення репродуктивних прав неповнолітніх. Поняття і принципи донорства крові та її компонентів. Правовий статус донора в Україні. Законодавче забезпечення донорства органів та інших анатомічних

матеріалів. Правове забезпечення медичної генетики. Соматичні права і генетичний ризик.

Тема 8. Законодавче забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб

Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом. Нормативно-правове забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом, в Україні. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом.

Загальна характеристика правового регулювання у сфері протидії ВІЛінфекції/СНІДу: міжнародно-правові стандарти та національне законодавство. Державна політика у сфері профілактики, запобігання поширенню та лікування ВІЛ-інфекції/СНІДу. Правовий статус медичних працівників та інших осіб, професійна діяльність яких пов'язана з ризиком інфікування ВІЛ.

Нормативно-правове забезпечення сфери боротьби з коронавірусною хворобою (COVID-19). Проблеми дотримання прав і свобод людини при реалізації нормативних положень в умовах боротьби з коронавірусною хворобою (COVID-19).

Тема 9. Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні. Правове регулювання надання медичної допомоги фізично та соціально уразливим верствам населення. Правове регулювання надання психіатричної допомоги в Україні

Загальна характеристика правового забезпечення галузі паліативної та хоспісної допомоги в Україні. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної та хоспісної допомоги. Порядок надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні. Організаційно-правові засади створення і

функціонування закладів (відділень), у яких надається паліативна та хоспісна допомога. Правовий статус особи, якій надається паліативна та хоспісна допомога в Україні. Правовий статус медичного працівника при наданні паліативної та хоспісної допомоги. Особливості обігу лікарських засобів при наданні паліативної і хоспісної допомоги.

Особливості правового статусу інвалідів (осіб з обмеженими можливостями). Проблеми соціального і правового захисту інвалідів в Україні. Правове регулювання здійснення спеціальних заходів профілактики і лікування хронічного алкоголізму, наркоманії та інших соціально небезпечних захворювань. Державна політика боротьби з тютюнопалінням в Україні. Особливості здійснення прав дитини у сфері охорони здоров'я.

Загальна характеристика правового забезпечення галузі психіатрії в Україні. Види та порядок надання психіатричної допомоги в Україні. Особливості надання психіатричної допомоги у примусовому порядку. Правовий статус особи, якій надається психіатрична допомога. Правовий статус медичного працівника при наданні психіатричної допомоги. Біоетичні основи надання психіатричної допомоги.

Тема 10. Воєнне медичне право

Законодавче забезпечення медичної допомоги в умовах воєнного стану в Україні. Правове регулювання надання медичної допомоги в умовах воєнного стану окремим верствам населення: військовослужбовцям, внутрішньо переміщеним особам, дітям тощо.

Медичний тріаж (сортування): поняття, види. Категорії тріажу. Механізми забезпечення прав людини в умовах застосування медичного тріажу.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ ТЕМ

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕДИЧНОГО ПРАВА

**Тема 2. Основи господарської діяльності та страхування у сфері
охорони здоров'я в Україні. Правова природа медичної допомоги
та медичної послуги**

Практичне заняття 1

**Основи господарської діяльності та страхування у сфері охорони
здоров'я в Україні. Правова природа медичної допомоги та медичної
послуги**

Питання для обговорення

1. Господарська діяльність у сфері охорони здоров'я України.
2. Проблеми ліцензування та акредитації закладів охорони здоров'я.
3. Особливості медичного страхування в Україні.
4. Співвідношення медичної допомоги та медичної послуги.
5. Надання безоплатної медичної допомоги для населення.
6. Платні послуги у сфері медичного обслуговування.

Практичне завдання

Задача 1. Приватний навчальний «Всезнайко» звернувся до міської комунальної лікарні за місцем територіального розташування з пропозицією укласти договір про надання медичних послуг школярам. Адміністрація закладу освіти предметом договору зазначила медичне обслуговування учнів свого навчального закладу. Головний лікар закладу охорони здоров'я у процесі перемовин відмовив директору школи в укладанні договору.

Дайте правову оцінку ситуації. Чи має право заклад охорони здоров'я відмовитися від укладання такого договору і якщо так, то за яких умов? Чи має право комунальна лікарня отримувати плату за надані медичні послуги?.

1. Назвіть терміносполучення, визначення якого наведене: «Юридична особа будь якої форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, основним завданням яких є забезпечення медичного обслуговування населення на основі відповідних ліцензій та професійної діяльності медичних (фармацевтичних) працівників це – ...»

- 1) заклад охорони здоров'я;
- 2) медична установа;
- 3) санітарно-епідеміологічна служба;
- 4) госпіталь;
- 5) наркодиспансер.

2. Під яким номером правильно визначено поняття, якому відповідає таке визначення: «Діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами це – ...

- 1) медичне обслуговування;
- 2) медична допомога;
- 3) лікувально-профілактична допомога;
- 4) медична практика;
- 5) медична послуга.

Методичні рекомендації до вивчення питань теми

Здобувач має звернути увагу, що діяльність у сфері охорони здоров'я являє собою сукупність заходів, що здійснюються підприємствами, установами та організаціями, призначеними для надання будь-якого виду послуг,

спрямованих на зміцнення, відновлення та підтримання здоров'я на індивідуальному чи колективному рівні, в тому числі на основі міжсекторальної взаємодії. Заклади та установи охорони здоров'я, медичні та інші професійні працівники, що працюють у цих закладах та установах чи на індивідуальній основі, та органи управління охороною здоров'я, що забезпечують безпосереднє державне управління, регулювання та міжсекторальну взаємодію є невід'ємною та основною частиною діяльності у сфері охорони здоров'я. Основними складовими діяльності у сфері охорони здоров'я є надання медико-санітарної допомоги населенню, здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду та державного контролю за якістю лікарських засобів та виробів медичного призначення. Особливу увагу приділити вивченню поняття стандарт медичної допомоги — нормативний акт, що містить індикатори якості надання медичної допомоги, за якими проводиться оцінка якості її надання пацієнту, а також встановлює необхідний мінімум надання такої допомоги з обов'язковим визначенням оптимального обсягу трудових ресурсів; мінімальний строк лікування; обсяги використання лікарських засобів, насамперед тих, що входять до Національного переліку основних лікарських засобів і виробів медичного призначення; розрахункову вартість одного дня перебування хворого в межах нормативного рівня; розрахункову вартість одного амбулаторного відвідування, обстеження тощо. Здобувачу потрібно ознайомитись із Законом України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності", у сфері охорони здоров'я та відмітити. Що підлягають ліцензуванню *наступні види діяльності*: – виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля цими засобами; – розробка, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, пересилка, ввезення, вивіз, відпустка, знищення наркотичних засобів, психотропних засобів і прекурсорів; – проведення дезінфекційних, дезінсекційних, дератизаційних робіт; – медична практика; – переробка донорської крові та її компонентів, виготовлення з них препаратів.

У зв'язку з цим, в Ліцензійних умовах здійснення певних видів господарської діяльності в сфері охорони здоров'я передбачені особливі вимоги до суб'єктів господарювання в цій сфері господарювання. Зокрема це стосується обов'язкової наявності спеціальної матеріально-технічної бази у суб'єкта та кваліфікованих працівників, які мають спеціальну підготовку (лікарів, провізорів, фармацевтів, медсестер). Отже здобувач має дійти висновку, що господарська діяльність в сфері охорони здоров'я – це діяльність, закладів охорони здоров'я та громадян-підприємців у сфері нематеріального виробництва, здійснювана за умови наявності ліцензії, спрямована на виробництво та реалізацію продукції (товарів), виконання робіт та надання послуг медичного характеру, що мають безпосередній вплив на здоров'я та життя людини і функціонують як товари, що передаються споживачам на платній основі. Ознайомитись із Порядком та умовами ліцензування господарської діяльності з медичної практики.

Вивчаючи тему медичного страхування, здобувачу слід ознайомитись із ст. 49 Конституції України, яка проголошує, що кожна людина має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування, а охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних та оздоровчо-профілактичних програм. Одним із важливих напрямків реформування сфери охорони здоров'я є запровадження системи обов'язкового медичного страхування. Проте на сьогодні ця сфера охорони здоров'я так і залишається законодавчо не врегульованою. На розгляді Верховної Ради перебуває законопроект “Про загальнообов'язкове державне медичне страхування”, відповідно до якого система медичного страхування складається з трьох рівнів. Перший рівень – солідарна система загальнообов'язкового медичного страхування, що базується на принципах солідарності, субсидування та здійснення страхових виплат за рахунок коштів Фонду медичного страхування. Другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового медичного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у

Накопичувальному страховому фонді та здійснення фінансування витрат на оплату укладення договорів довічного медичного страхування та страхових виплат. Третій рівень – система недержавного медичного страхування, що базується на принципах добровільної участі громадян.

Джерела, рекомендовані до заняття

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print1389889414323304>
4. Про страхування: Закон України від 07.03.1996. № 85/96-ВР р URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96%D0%B2%D1%80/conv/print1389889414323304>
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15.05.2003 № 755-15 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/75515/conv/print1373889450238613>
7. Про затвердження Переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти: Постанова Кабінету Міністрів України № 1138 від 17.09.1996 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show1138-96-%D0%BF>
8. Про затвердження порядку акредитації закладу охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 № 765 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show765-97-%D0%BF>

9. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики: Наказ МОЗ України від 02.02.2011 р. № 49 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua /laws/showz0171-11>

Основна література

- 1.Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2018. 720 с.
- 2.Медичне право: підручник/ за заг.ред. С.Б.Булеци; М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «PIK-Y», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_05_08.pdf
- 3.Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. 520 с. URL: https://www.academia.edu/37769021/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA
- 4.Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. 5-те вид., доповнене. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. 600 с. URL: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81_%D0%B2%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_introduction_.pdf

Додаткова література

1. Василевська Н.С. Сучасний стан правового регулювання окремих видів обов'язкового страхування у сфері охорони здоров'я.

Вісник Одеського національного університету. Правознавство / ред. колегія журналу: І. М. Коваль (головний редактор) та ін. 2017. Т. 22. Вип. 2 (31). С. 36-47(*наукове фахове видання України*).

2. Василевська Н.С. Особливості об'єкта договору добровільного медичного страхування. Правова держава. 2017 Вип. 27. Одеса: Фенікс. С. 86-91(*наукове фахове видання України, категорія Б*).

Тема 3. Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я

Практичне заняття 2

Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я

Питання для обговорення

1. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика.
2. Ідеологічні та етичні гарантії прав людини у галузі охорони здоров'я.
3. Право людини на життя. Право людини на життя в Рішеннях Європейського Суду з прав людини.
4. Проблеми законодавчого регулювання права людини на охорону здоров'я.
5. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення.

Практичне завдання

1. До структури права на життя за Цивільним кодексом України належить:
А) право на медичну допомогу;
Б) право на медичне втручання;
В) право на штучне переривання вагітності, якщо вона не перевищує 12 тижнів, за бажанням жінки;
Г) право за медичними показаннями на проведення лікувальних програм

допоміжних репродуктивних технологій;

Д) право на медичну інформацію.

2. У відповіді під яким номером правильно вказано ознаки медичної інформації:

А) відвертість;

Б) відкритість;

В) справедливість;

Г) доступність;

Д) належність.

3. У відповіді під котрим номером неправильно вказано осіб, що є суб'єктами збереження лікарської таємниці:

А) працівники страхових організацій;

Б) особи з вищою медичною або фармацевтичною освітою;

В) близькі родичі пацієнта;

Г) посадові особи органів управління охорони здоров'я;

Д) працівники судових і правоохоронних органів, яким інформація, що становить лікарську таємницю, стала

Методичні рекомендації до вивчення питань теми

Насамперед, здобувач має зрозуміти, що Право на медичну інформацію (ст 32, 34 КУ, ст. 285 ЦК, п. "Е" ст. 6, 39 Основ) - це право на достовірну і своєчасну інформацію про стан свого здоров'я, ознайомлення з історією своєї хвороби та іншими документами, які можуть служити для подальшого лікування)

Здобувачу слід проаналізувати зміст статті 285 ЦК (Право на інформацію про стан свого здоров'я) та виділити основні положення.

При вивченні права на інформацію про стан здоров'я (ст. 285 ЦК), яка передбачає можливість повнолітньої фізичної особи (18 років) багаторазово

отримувати достовірну і повну інформацію про стан свого здоров'я, у тому числі можливість ознайомитися з відповідними медичними документами, що стосуються його здоров'я, здобувачу потрібно виділити ключові відмінності між представленими правами.

Здобувачу слід звернути увагу, що ст. 39 Основ законодавства України про охорону здоров'я, яка має аналогічний зміст, називається "Обов'язок надання медичної інформації". Тобто на один і той же питання ЦК дивиться в аспекті права, а закон в аспекті боргу. Також Закон, передбачаючи право пацієнтів на надання медичної інформації, не встановлює відповідальності за ненадання або неповне надання такої інформації. Слід проаналізувати судову практику позовів про визнання права на інформацію про стан здоров'я, які подаються у разі відмови лікувального закладу надати таку інформацію. Такий спосіб захисту закріплений в п. 1 ч. 2 ст. 16 ГК. Здобувачу слід зазначити, що визнання права є нетрадиційним способом захисту особистих немайнових прав фізичної особи глави 21 ЦК.

Здобувачу, порівнюючи зміст ст. 284 і 285 ГК, необхідно пояснити існуючу невідповідність: право на вибір лікаря та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій надається фізичній особі, яка досягла чотирнадцяти років (ч. 2 ст. 284 ЦК). Право на достовірну і повну інформацію про стан здоров'я надається фізичній особі, яка досягла 18 років (ч. 1 ст. 285 ЦК). Та запропонувати моделі вирішення майбутніх спорів. Здобувачу треба наголосити, що після внесення змін у 2007 році в Основи законодавства про охорону здоров'я, норми ст. 39 повністю відповідають ст. 285 ГК. Зокрема, якщо інформація про хворобу фізичної особи може погіршити стан її здоров'я або погіршити стан здоров'я фізичних осіб, визначених частиною другою цієї статті, зашкодити процесові лікування, медичні працівники мають право дати неповну інформацію про стан здоров'я фізичної особи, обмежити можливість їх ознайомлення з окремими медичними документами.

Здобувач має проаналізувати право на інформацію щодо померлої особи (ч. 4 ст. 285 ЦК).

Вивчаючи право на медичну таємницю (ст. 32, 34 КУ, ст. 286 ЦК, ст. 39-1,40, п. "Г" ст. 78 Основ, п. 3 ч. 1 Клятви), тобто таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при медичному обстеженні, здобувач має пропрацювати на наступні нормативно-правові акти (ст. 40 Основ законодавства про охорону здоров'я, яка називається "Лікарська таємниця", ч. 2 ст. 286 ГК і ч. 2 ст. 391 Основ законодавства про охорону здоров'я, які забороняють вимагати та подавати за місцем роботи або навчання інформацію про діагноз та методи лікування фізичної особи.)

Вивчаючи листок непрацездатності затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України "Про затвердження зразка, технічного опису листка непрацездатності та Інструкції про порядок заповнення листка непрацездатності" від 03.11.2004 р. N 532/274/136-ос / 1406, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 17 листопада 2004 року за N 1454/10053 (далі - Наказ N 532), здобувач має підкреслити, що листок непрацездатності не є документом, який містить тільки приватну конфіденційну інформацію про стан здоров'я людини, а є документом, який застосовується як в сфері цивільно-правових правовідносин (підставою роботодавцеві для звільнення з роботи), так і в сфері публічно-правових правовідносин (є підставою для відповідних виплат з спеціалізованих державних фондів соціального страхування).

У тих випадках, коли інтереси держави, суспільна необхідність обумовлюють розголошення медичної таємниці для запобігання ще більш значних наслідків, норми права надають правомірну можливість відступу від принципів і правил зберігання цієї таємниці.

Аналізуючи законодавство, здобувач має визначити випадки, при яких медична таємниця може бути розголошена без згоди особи або його законних представників, а саме:

- в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку;
- при медичному обстеженні молодят, які зобов'язані повідомити один одного про стан свого здоров'я (ст. 30 СК);
- у разі надання допомоги неповнолітньому, яка не досягла 14 років і особи, визнаної недієздатною, з метою інформування його батьків (усиновителів) або інших законних представників;
- при організації надання особі, яка страждає на тяжкий психічний розлад, психіатричної допомоги (ч. 4 ст. 6 Закону «Про психіатричну допомогу»);
- за ухвалою слідчого судді у кримінальному провадженні
- при загрозі поширення інфекційних захворювань, ухиленні від обов'язкового медичного огляду або щеплення проти інфекцій встановленого переліку, за поданням посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби;
- у разі надзвичайних подій і ситуацій, що становлять загрозу здоров'ю населення, санітарному та епідемічному благополуччю;
- у разі звільнення хворого на активну форму туберкульозу з установи кримінально-виконавчої системи з метою інформування про це орган охорони здоров'я за обраним звільненим місцем проживання;
- у разі виявлення ВІЛ-інфекції у неповнолітніх віком до 18 років, а також у осіб, визнаних в установленому законом порядку недієздатними, з метою повідомлення про це батьків або інших законних представників зазначених осіб;
- при зверненні постраждалого від нещасного випадку без направлення підприємства повідомляється підприємство, де працює потерпілий, робочий орган виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства, де працює потерпілий, або за місцем настання нещасного випадку, а в разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) також установа (заклад) державної санітарно-епідеміологічної служби, що обслуговує підприємство;

-у разі звернення або доставки потерпілих в результаті нещасних випадків як зі смертельними наслідками, пов'язаних із заподіянням тілесних ушкоджень іншою особою, так і нещасних випадків, які сталися в результаті контакту зі зброєю, боєприпасами та вибуховими матеріалами або при НТР, з метою повідомлення органів внутрішніх справ, а у випадках з летальним результатом - органів прокуратури.

Джерела, рекомендовані до заняття

Нормативно-правові акти

1. Європейська Хартія прав пацієнтів: Хартія, Міжнародний документ від 10.11.2002р. URL: <https://phc.org.ua/uploads/files/hartia.pdf>
2. Лісабонська декларація про права пацієнта: Декларація, Міжнародний документ від вересень-жовтень 1981 р., переглянута у 2005 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_01
3. Декларація про медичну допомогу, орієнтовану на пацієнта: Декларація, Міжнародний документ від 24.02.2006р. URL: <https://phc.org.ua/uploads/files/hartia.pdf>
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
5. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
6. Про протидію захворюванню на туберкульоз: Закон України від 05.07.2001 р. № 2586-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2586-14#Text>
7. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12#Text>

Основна література

1. Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2018. 720 с.
2. Медичне право: підручник/ за заг.ред. С.Б.Булеци; М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «PIK-Y», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_05_08.pdf
3. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. 520 с. URL: https://www.academia.edu/37769021/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA
4. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. 5-те вид., доповнене. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. 600 с. URL: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81_%D0%B2%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_intro_duction_.pdf

Додаткова література

1. Пашков В. М. Правове забезпечення реформування сфери охорони / В. М. Пашков // Український медичний журнал. 2017. №2. С. 102-107.

Тема 4. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин

Практичне заняття 3

Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин

Питання для обговорення

1. Законодавче забезпечення прав пацієнта: міжнародні стандарти та національні акти.
2. Права пацієнта в окремих напрямках медичної діяльності.
3. Правове регулювання обов'язків пацієнта в Україні.
4. Правове регулювання професійних прав й обов'язків медичних працівників.
5. Правовий статус лікуючого лікаря за національним законодавством.
6. Професійна етика та медична деонтологія при провадженні медичної практики.

Практичне завдання

Задача 1. Під час збору анамнезу, який проводила медична сестра закладу охорони здоров'я, пацієнтка відмовилась відповідати на більшість запитань, боячись наговорити зайвого про свій стан здоров'я та особисте життя. Дайте правову та деонтологічну оцінку ситуації. Ваші поради для збалансування взаємин “медичний працівник – пацієнт” у цьому випадку. Про яке право людини йдеться в даному випадку?

Задача 2. До гр. Ж., яка працює медичною сестрою у дитячому садку, звернулась її сусідка із проханням надати медичну допомогу її батькові похилого віку, який щойно отримав термічний опік кип'ятком. Гр. Ж. відмовилась надати медичну допомогу, мотивуючи свої дії тим, що вона немає досвіду лікування таких хворих і порадила викликати карету швидкої медичної допомоги. Дайте правову характеристику ситуації. Чи правомірні дії медичної сестри в цьому випадку? Проаналізуйте кожну з ознак медичної

допомоги екстраполюючи на цей випадок з практики. До якого виду юридичної відповідальності може бути притягнуто медичного працівника?

Методичні рекомендації до вивчення питань теми

Здобувач, має знати, що головним питанням медичного права є нормативно-правове забезпечення права громадян у галузі медичної діяльності. Від того, наскільки якісною буде юридична база прав громадян у галузі охорони здоров'я, наскільки ефективно кожен громадянин скористується правом, залежить успішний динамічний розвиток як медичного права так і правової держави в цілому. Здобувачу слід здійснити системний аналіз основних законодавчих актів – Конституції України, Основ законодавства України про охорону здоров'я, що регулюють вирішення “медичних справ” в Україні, а також вивчення низки наукових праць українських авторів та їх зацікавленості регулюванням медичних правовідносин можна пояснити низкою ключових факторів, які й зумовлюють потребу українського суспільства у знаннях у сфері юридичного забезпечення медичної діяльності.

Здобувачу слід зазначити, що суб'єктами права в теоретико-правовому викладі є учасники правовідносин, тобто носії суб'єктивних прав і обов'язків. Зважаючи на різноплановість медичної діяльності, розмаїття суспільних відносин, що виникають у цій сфері, необхідно розрізняти такі групи суб'єктів медичних правовідносин:

1. Суб'єкти, що надають медичну допомогу.
2. Суб'єкти, що отримують медичну допомогу.
3. Суб'єкти, що сприяють наданню медичної допомоги (підрозділи забезпечення).

В зв'язку з цим кожна із зазначених груп суб'єктів медичної діяльності у свою чергу поділяється на окремі підгрупи. Наприклад, суб'єкти, що надають медичну допомогу, можуть бути державними, комунальними і приватними. В той же час, суб'єкти, що отримують медичну допомогу,

залежно від політико-правового зв'язку з державою можуть бути громадянами України, іноземними громадянами і особами без громадянства. І, нарешті, суб'єкти, що сприяють наданню медичної допомоги, представлені підрозділами забезпечення - фінансово-економічними, кадровими, соціальними, юридичними службами установ охорони здоров'я. Ці допоміжні підрозділи також мають відношення до медичної діяльності, оскільки їх функціонування спрямоване на досягнення результату медичної допомоги - якісне лікування пацієнтів. Для того щоб бути суб'єктами медичних правових відносин, необхідно мати правоздатність і дієздатність, котрі об'єднуються поняттям правосуб'єктності. Здобувач, враховуючи положення нормативно-правових актів з питань охорони здоров'я, має дійти висновку, що під правосуб'єктністю учасника медичних правовідносин слід розуміти передбачену нормами права здатність і можливість мати і користуватися суб'єктивними правами і нести юридичні обов'язки. Також слід зауважити, що суб'єктом медичних правовідносин - пацієнтом - може вважатися особа за умови, що вона: а) виявила бажання або дала згоду на надання їй медичних послуг лікувальною установою, що здійснює необхідні медичні послуги (за винятком деяких випадків); б) за медичними показаннями потребує отримання медичної допомоги (за винятком деяких випадків). Щодо осіб, які не досягли 14 років, а також осіб, визнаних в установленому законом порядку недієздатними, згоду на медичне втручання надають їх законні представники, а ці законні представники, по суті, також є суб'єктами цих складних правовідносин. Здобувачу слід також відмітити, що у випадках надання невідкладної медичної допомоги, а також при лікуванні пацієнта з обмеженою дієздатністю (кома, параліч, порушення свідомості і т.п.) умови і вимоги до пацієнта як суб'єктів правовідносин змінюються. Так, згідно з п. 2 ст. 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я громадян, у невідкладних випадках, коли існує реальна загроза життю хворого, згода хворого або його законних представників на медичне втручання не потрібна. У таких випадках, без сумніву, не доводиться говорити про наявність

вираженого самим хворим бажання вступати в правовідносини і укласти договір з лікувальною установою. Тут необхідно орієнтуватися на волевиявлення родичів хворого, а за неможливості швидкого контакту з ними (автомобільна катастрофа, різке погіршення стану здоров'я людини, що проживає в іншому місті тощо.) - на обов'язок медичних працівників надавати допомогу хворим, закріплений у нормативних актах і який міститься у самій суті медичної професії. Щодо медичних показань, необхідних для отримання медичної допомоги існують деякі виключення у разі, коли пацієнт звертається за медичними послугами, не маючи на те об'єктивних медичних показань. У першу чергу сюди відносять профілактичні заходи (обов'язкові профілактичні огляди окремих категорій осіб, добровільні профілактичні огляди тощо), а також пластичні операції і подібні до них медичні втручання, котрі здійснюються скоріше за естетичними показаннями, ніж медичними. Інший суб'єкт правовідносин при наданні медичної допомоги - заклади охорони здоров'я, що надають діагностичні, профілактичні та лікувальні послуги. Суб'єктом медичних правовідносин заклади охорони здоров'я стають за наявності:

- а) укладеного з пацієнтом договору на надання медичних послуг (незалежно від способу укладення договору);
- б) організаційної єдності і відособленого майна, прямо або опосередковано призначеного для надання медичної допомоги;
- в) державній реєстрації у встановленому законом порядку;
- г) ліцензії на обраний вид діяльності;
- д) положення в статутних документах і дозволу органу управління охорони здоров'я на здійснення цього виду лікування;
- є) належної, підтвердженої документально кваліфікації медичного персоналу, що здійснює конкретні медичні втручання.

Таким чином, наявність перерахованих вище ознак суб'єктів правовідносин буде свідчити про правомірність надання медичної допомоги.

Джерела, рекомендовані до заняття

Нормативно-правові акти

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
2. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
3. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 647 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-2015-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 р. № 667. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF#Text>
6. Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я: постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 р. № 765. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-97-%D0%BF#Text>

Основна література

1. Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2018. 720 с.
2. Деонтологія та етика в клінічній практиці: навчальний посібник. Ч. 2 / С. І. Треумова, Є. Є. Петров, Ю. Г. Бурмак, Т.А. Трибрат МОЗ України, УМСА, Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини). Полтава: Техсервіс, 2017. - 375 с.

3. Медичне право: підручник/ за заг.ред. С.Б.Булеци; М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «PIK-Y», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_05_08.pdf
4. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. 520 с. URL: https://www.academia.edu/37769021/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA
5. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. 5-те вид., доповнене. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. 600 с. URL: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81_%D0%B2%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_intro_duction_.pdf

Додаткова

1. Організаційно-правові засади медичної та фармацевтичної діяльності: навч.-метод. матеріал / Ю. О. Худяк, В. М. Пашков, В. С. Близнюк та ін.; за ред. Ю. О. Худяка, В. М. Пашкова. Полтава: Дивосвіт, 2016. 408 с.
2. Предмет і об'єкт державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я // Молодий вчений – 2020р. №9.

**Тема 5. Захист прав суб'єктів медичних правовідносин.
Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я**

Практичне заняття 4

**Захист прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична
відповідальність у сфері охорони здоров'я**

Питання для обговорення

1. Механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
2. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
3. Поняття та ознаки правопорушення (злочину) та юридичної відповідальності.
4. Дефекти надання медичної допомоги.
5. Особливості основних видів юридичної відповідальності медичних працівників: адміністративної, дисциплінарної, кримінальної, цивільно-правової.

Практичне завдання

Задача 1. Хворому поставили зубний протез у приватній стоматологічній клініці «О». Через місяць у протезі утворилась тріщина, в результаті чого він виявився непридатним для використання. Хворий звернувся в іншу клініку, де йому видалили дефектний протез і поставили новий.

Дайте правову оцінку ситуації. Оберіть належну форму захисту для пацієнта та підготуйте необхідні процесуальні документи.

Задача 2. 23-річний житель м. Києва після ДТП був доставлений до ЦРЛ, де йому протягом трьох діб надавалась інтенсивна медична допомога за основним діагнозом – черепно-мозкова травма. Через дві доби пацієнт помер. У протоколі патологоанатомічного розтину йшлося про те, що причиною смерті стала закрита травма шлунково-кишкового тракту з обширним крововиливом, яка при лікуванні взагалі не була діагностована.

Дайте правову оцінку ситуації. Визначте вид юридичної відповідальності за вчинене діяння медичним працівником. Якими будуть Ваші дії як керівника закладу охорони здоров'я?

Методичні рекомендації до вивчення питань теми

Здобувачу варто дослідити питання щодо Законодавства України про адміністративні правопорушення, та виділити адміністративні правопорушення, що вчиняють медичні працівники під час професійної діяльності, наприклад:

- У галузі охорони здоров'я населення: порушення санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм (ст. 42 КУпАП); незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних речовин або психотропних засобів без мети збуту в невеликих розмірах (ст. 44 КУпАП); порушення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові (ст. 45 п.1 КУпАП) та ін.
- У сфері послуг: порушення порядку проведення розрахунків зі споживачами (ст. 155 п.1 КУпАП), порушення законодавства про захист прав споживачів (ст. 156 п.1 КУпАП) та ін.
- У галузі стандартизації, якості продукції, метрології та сертифікації - виконання робіт, надання послуг громадянам-споживачам, що не відповідають вимогам стандартів, норм і правил (ст. 168 п. 1 КУпАП) та ін.
- Що посягають на встановлений порядок управління.

Здобувач має дійти висновку, що адміністративна відповідальність медичного працівника – це застосування уповноваженим органом чи посадовою особою адміністративного стягнення за правопорушення, що за своїм характером не тягне відповідно до чинного законодавства кримінальну відповідальність.

Здобувач має знати, що характерними рисами дисциплінарної відповідальності є наступні положення: застосовується за порушення трудових обов'язків, недодержання правил трудової дисципліни чи моралі (наприклад, прогул, систематичне запізнення на роботу, поява в нетверезому стані на робочому місці, вияв неповаги до пацієнта тощо). Притягає до відповідальності адміністрація медичного закладу. Покарання: догана, звільнення або інші дисциплінарні санкції.

Здобувач повинен виділити наступні риси кримінальної відповідальності медичних працівників: настає за вчинення найзухваліших та значних правопорушень – злочинів, вичерпний перелік яких міститься в Кримінальному кодексі України (ст. 115, 119, 121, 122, 125, 128, 130-145, 151, 184, 365, 367.) Кримінальне покарання настає після проведення розслідування правоохоронними органами і судом (наприклад, смерть пацієнта під час недбало проведеної операції, підміна дитини в пологовому будинку, застосування погроз чи здирництва). Притягає до відповідальності лише суд. Покарання: штраф, виправні чи громадські роботи, заборона обіймати певні посади чи займатись певною (медичною) діяльністю, конфіскація майна, арешт, обмеження волі, позбавлення волі.

Здобувачу необхідно мати на увазі, що цивільно-правова відповідальність медичних працівників настає за завдану матеріальну шкоду пацієнту неякісними діями медика. Наприклад, неякісне лікування призвело до загрози здоров'ю і вживання негайних реанімаційних заходів за рахунок пацієнта. Розмір завданої шкоди підтверджується зібраними документами й аналітичними матеріалами (наприклад, касові чеки за придбані ліки, за оплату лікування з усунення недоліків наданої попередньо медичної допомоги). Притягає до відповідальності суд або досягається згода між сторонами про позасудове врегулювання. Покарання: грошове стягнення або його еквівалент (надання послуг безкоштовно чи зі знижками).

Здобувачу слід розібратись в механізмах визначення розмірів відшкодування моральної шкоди, які визначаються залежно від характеру

правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, погіршення здібностей пацієнта або позбавлення його можливості їх реалізації, ступеня вини медичного працівника, який завдав моральної шкоди. Притягає до відповідальності суд або досягається згода між сторонами про позасудове врегулювання. Моральна шкода відшкодовується грішми, іншим майном або в інший спосіб (надання безоплатних послуг, оплата курсу психологічної підтримки тощо).

Джерела, рекомендовані до заняття

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 80731-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Кодекс адміністративного судочинства: Закон України від 04.11.2018 р. 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

Основна література

1. Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2018. 720 с.
1. Медичне право: підручник/ за заг.ред. С.Б.Булеци; М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «PIK-Y», 2021. 720 с. URL:

https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_05_08.pdf

1. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. 520 с. URL: https://www.academia.edu/37769021/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA

Додаткова

1. Галкін І. Г. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів. Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.), Л. І. Кормич (заст. голов. ред.), М. А. Польовий (відп. секр.) [та ін.]; НУ “ОЮА”, Південноукр. центр гендер. проблем. Одеса: Фенікс, 2015. Вип. 55. С. 283-292.
2. Черніков Є. Е. Юридична відповідальність за неналежне виконання професійних обов’язків медичним працівником: міжнародний досвід / Є. Е. Черніков // Часопис Київського університету права. Правова система України й міжнародне право, порівняльне правознавство. – 2015. – №4. – С. 382-387.
3. Дудоров О. О. Неналежне виконання медичним працівником професійних обов’язків: проблеми застосування і вдосконалення кримінального законодавства. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці). К.: Ваіте, 2017. С. 209.

Змістовий модуль 2. Спеціальні інститути медичного права

Тема 6. Правове регулювання сімейної медицини в Україні

Практичне заняття 5

Правове регулювання сімейної медицини в Україні

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика сімейної медицини: поняття, принципи, міжнародні та регіональні стандарти і національне законодавство.
2. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я.
3. Правовий статус сімейного лікаря.
4. Правовий статус амбулаторії загальної практики – сімейної медицини.
5. Медико-соціальна діяльність сімейного лікаря: правові аспекти.
6. Медична реформа в Україні.

Практичне завдання

1. У 2018 р. в Україні було прийнято Закон «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». Він викликав неабиякі дискусії серед вчених та практичних працівників. Ознайомтесь з Законом та встановіть, чи існують протиріччя між ним та приписами Конституції України і «Основ законодавства України про охорону здоров'я». Свою позицію детально аргументуйте.
2. Вкажіть відповідь, у якій правильно зазначено вид медичної допомоги, який надається безоплатно:
 - А) обстеження, консультування та лікування хворих із сексуальними розладами, за винятком тих, які є симптомами тяжких психічних розладів;
 - Б) амбулаторно-поліклінічна;
 - В) лікування безпліддя, включаючи хірургічні методи, штучне запліднення та імплантацію ембріона;

Г) анонімне обстеження та лікування хворих, заражених хворобами, що передаються статевим шляхом, а також хворих на алкоголізм і наркоманію (крім обстежень на ВІЛ та СНІД);

Д) оздоровчий масаж, гімнастика, бальнеологічні процедури з метою профілактики захворювань та зміцнення здоров'я дорослого населення.

Методичні рекомендації до вивчення питань теми

Вивчення теми здобувачу доцільно розпочинати з розуміння сутності ст. 4 Закону України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення", що у межах програми медичних гарантій держава гарантує громадянам, іноземцям, особам без громадянства, які постійно проживають на території України, та особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, повну оплату за рахунок коштів Державного бюджету України необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів, пов'язаних з наданням. Слід навести перелік послуг, які надатися за рахунок коштів Державного бюджету України екстреної медичної допомоги; первинної медичної допомоги; вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги; третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги; паліативної медичної допомоги; реабілітації у сфері охорони здоров'я (з 30.06.2021 року); медичної допомоги дітям до 16 років; медичної допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.

Слід зауважити, що відповідно до частини 3 статті 4 Закону України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення" медичні послуги та лікарські засоби, що не включені до програми медичних гарантій, не підлягають оплаті за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на реалізацію програми медичних гарантій, але можуть покриватися за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на реалізацію відповідних державних програм та заходів, місцевих бюджетів, медичного страхування, юридичних і фізичних осіб та з інших джерел, не заборонених законодавством. Здобувачу слід звернути

увагу на перелік медичних послуг з надання первинної медичної допомоги входить (відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги" від 19.03.2018 року № 504). Перелік платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах визначений постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах" від 17.09.1996 року № 1138.

Здобувач повинен розуміти концепцію реформи фінансування системи охорони здоров'я, затвердженої розпорядженням Кабміну №1013-р 30 листопада 2016 року. Розуміти основні завдання Національної служби здоров'я України (НСЗУ), який буде єдиним національним замовником медичних послуг лікарських засобів та укладатиме договори про медичне обслуговування із надавачами медичних послуг (закладами охорони здоров'я усіх форм власності та фізичними особами - підприємцями, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики).

Здобувач вивчаючи порядок надання первинної медичної допомоги 19.03.2018 № 504, має вивчити етапи укладення декларацій із сімейним лікарем, а також розуміти особливості звернення за медичною допомогою.

Джерела, рекомендовані до заняття

Нормативно-правові акти

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
2. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>

3. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 647. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-2015-%D0%BF#Text>
5. Матеріали сайту Міністерства охорони здоров'я України. URL: <http://moz.gov.ua/>
6. Матеріали сайту Національної служби здоров'я України. URL: <http://nszu.gov.ua/>

Основна література

- [illegible]

[D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA](http://www.academy.gov.ua/ej/ej3/txts/GALUZEVE/11-VINOGRADOV)

Додаткова

1. Виноградов О.В. Роль сімейної медицини в стратегії державного управління реформуванням системи охорони здоров'я. URL: www.academy.gov.ua/ej/ej3/txts/GALUZEVE/11-VINOGRADOV
2. Литвиненко М. В. Принципи національної системи охорони здоров'я в Україні. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 2 (49). С. 1–8.

Тема 8. Законодавче забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб

Практичне заняття 6

Законодавче забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб

Питання для обговорення

1. Захисту населення від інфекційних хвороб – міжнародні стандарти.
2. Хвороби, що передаються статевим шляхом – нормативно-правове забезпечення профілактики та лікування.
3. Міжнародно-правові стандарти та національне законодавство у сфері лікування ВІЛ-інфекції/СНІДу.
4. Коронавірусна інфекція – права і свободи людини.

Практичне завдання

Задача 1. У районному суді м. К. слухалася справа за позовом гр. С. та гр. Г до однієї з міських лікарень про відшкодування моральної шкоди, заподіяною смертю їх матері, яка настала внаслідок неналежного надання їй медичної допомоги. Представник лікарні у своєму заперечення наголосив, що позов не підлягає задоволенню, оскільки, відповідно до чинного

законодавства України, члени родини померлої не мають права на відшкодування шкоди, що була заподіяна безпосередньо пацієнтці.

Дайте правову оцінку ситуації. Чи обґрунтоване заперечення представника лікарні? Чи порушено в цій ситуації право людини на охорону здоров'я.

Задача 2. Внаслідок неналежного надання медичної допомоги гр. М. помер в одній із лікарень міста. Дружини М. звернулася у встановленому законодавством порядку до головного лікаря лікувального закладу з клопотанням надати копії первинної медичної документації, необхідні для з'ясування дійсних обставин смерті чоловіка і захисту інтересів правонаступників. У відповідь на своє клопотання заявниця отримала лист за підписом головного лікаря, в якому вказано, що її вимога отримати медичну інформацію суперечить ст. 39, 39 -11 і 40 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», а також те, що вимагання копій документів порушує норми Закону України «Про доступ до публічної інформації», і «Про звернення громадян». Головний лікар також відзначив, що документи, які вона хотіла б отримати, можуть бути надані лише органу прокуратури, судові в установленому порядку.

Дайте правову оцінку ситуації. Чи можна в цьому випадку говорити про збереження медичної таємниці? Чи є головний лікар суб'єктом збереження медичної таємниці згідно з чинним законодавством? Чи правомірно головний лікар відмовив у задоволенні клопотання дружини гр. М.? Підготуйте письмову консультацію для дружини гр. М., опишіть алгоритм її дій і механізми захисту її прав.

Методичні рекомендації до вивчення питань теми

У ст. 49 Конституції України законодавцем закріплено, що кожна особа має право на охорону здоров'я, яка забезпечується державою через створення умов задля належного медичного обслуговування. Виконання державою

будь-якого обов'язку передбачає наявність його нормативноправове регулювання. Нормативно-правове регулювання заходів, які би протидіяли інфекційним хворобам в Україні, знижували їх поширювання та вплив на здоров'я населення, відбувалося з моменту становлення України як незалежної держави. Про це свідчить прийняття у 1991 р. Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ». Здобувачу потрібно проаналізувати цей нормативно-правовий акт, який встановлює порядок діяльності у сфері профілактики, а також лікування та підтримки, які необхідні для забезпечення ефективної державної протидії поширенню інфекційної хвороби, що зумовлена вірусом імунодефіциту людини (далі – ВІЛ). Відповідно до ст. 4 зазначеного Закону здобувач може виділити заходи у сфері протидії поширенню інфекційних хвороб, зумовлених ВІЛ. Знайомлячись зі змістом ст. 30 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» здобувачу має стати зрозуміло, що запобігання інфекційним хворобам є прерогативою держави, яка повинна забезпечувати планомірне науково обґрунтоване попередження, лікування, локалізацію і ліквідацію інфекційних хвороб. Задля досягнення успішного запобігання поширенню інфекційних хвороб, а також їх ліквідації, ч. 3 ст. 30 цього Закону закріплено за Кабінетом Міністрів України можливість запровадження особливих умов і режимів стосовно праці, навчання, а також пересування населення та перевезення як на всій території України, так і на її окремих місцевостях. Проаналізувавши зміст Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», здобувач може стверджувати, що ним було запроваджено фундаментальні основи, які стосувалися ролі та значення держави у регулюванні відносин щодо охорони здоров'я населення загалом. У свою чергу, цей Закон визначив правове підґрунтя для прийняття низки інших нормативно-правових актів, які передбачають застосування невідкладних заходів щодо протидії інфекційним хворобам і їх поширенню серед населення України. Для запобігання та протидії масового поширення

інфекційних хвороб серед населення в Україні було прийнято такі нормативно-правові акти, які передбачали застосування заходів щодо протидії інфекційних хвороб: Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» 1994 р.; Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» 2000 р.; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Комплексного плану заходів щодо запровадження та розповсюдження санітарномедичних документів єдиної форми» 2000 р.; Закон України «Про протидію захворюванню на туберкульоз» 2001 р.; Постанову Верховної Ради України «Про інформацію Кабінету Міністрів України про стан захворюваності населення України на інфекційні хвороби та заходи щодо її зниження» 2006 р.; Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки в умовах спалаху пандемічного грипу в Україні» 2009 р.; Постанову Верховної Ради України «Про ситуацію, що склалася у зв'язку з епідемією грипу та пандемічного грипу А(Н1N1), та першочергові заходи протидії її поширенню» 2009 р.; Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про підготовку до проведення вакцинації населення проти пандемічного грипу А(Н1N1) Каліфорнія /04/09 та/або сезонного грипу» 2009 р.; Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил санітарної охорони території України» 2011 р.; Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/Сніду на 2014–2018 рр.» 2014 р.; Постанову Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» 2020 р.; Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки в умовах спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» 2020 р.

Джерела, рекомендовані до заняття

Нормативно-правові акти

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 435-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-124>.
4. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>
5. Про затвердження Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛінфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки: Закон України від 19.02.2009 р. №1026-VI URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1026-17>
6. Про затвердження Загальнодержавної програми імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб на 2009-2015 роки: Закон України від 21.10.2009 р. № 1658-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1658-1739>
8. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>
9. Про протидію захворюванню на туберкульоз: Закон України від 05.07.2001 р. № 2586-III URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2586-14>
10. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>

Основна література:

1. Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2018. 720 с.
2. Медичне право: підручник/ за заг.ред. С.Б.Булеци; М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «PIK-Y», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_05_08.pdf
3. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. 520 с. URL: https://www.academia.edu/37769021/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA
4. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. 5-те вид., доповнене. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. 600 с. URL: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81_%D0%B2%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_introduction.pdf
5. Право на медичну допомогу в Україні – 2018 / Харківська правозахисна група. Харків: Права людини, 2019. 268 с.
- 6.

Додаткова

1. Сербін А. Захист населення від інфекційних хвороб в період карантину. Місцеве самоврядування. 2020. № 4.

2. Денисова А.М. Механізм правового впливу: напрями прояву. Держава і право. 2012. Вип. 55. С. 60–67.
3. Єрмоленко Я.В. Юридичний термін «механізм охорони прав людини»: питання смислового навантаження. Науковий вісник ДДУВС. 2017. № 4. С. 65–70.

Тема 9. Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні. Правове регулювання надання медичної допомоги фізично та соціально уразливим верствам населення. Правове регулювання надання психіатричної допомоги в Україні

Практичне заняття 7

Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні. Правове регулювання надання медичної допомоги фізично та соціально уразливим верствам населення. Правове регулювання надання психіатричної допомоги в Україні

Питання для обговорення

1. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної та хоспісної допомоги.
2. Правовий статус особи, якій надається паліативна та хоспісна допомога в Україні.
3. Особливості обігу лікарських засобів при наданні паліативної і хоспісної допомоги.
4. Проблеми соціального і правового захисту інвалідів в Україні.
5. Особливості здійснення прав дитини у сфері охорони здоров'я.
6. Види та порядок надання психіатричної допомоги в Україні

Практичне завдання

1. Підготуйте реферат на тему, яка відповідає питанням для обговорення.
2. Проаналізуйте Міжнародні акти, щодо забезпечення прав дитини у сфері охорони здоров'я, наведіть їх основні цілі.

Методичні рекомендації до вивчення питань теми

Латинською мовою *pallium* означає буквально «плащ», а в переносному сенсі — оточення турботою та створення комфортних умов. Здобувачу важливо підкреслити, що надання паліативної допомоги зовсім не означає відмову в куративному лікуванні. До того ж її припиняють надавати не лише зі смертю пацієнта, а й у випадку його одужання. Її основні компоненти такі: психологічний супровід, контроль симптомів, підтримка максимальної активності. Такий підхід надає можливість пацієнтам з невиліковною хворобою долучатися до справ, які мають для них важливе значення, допомагати близьким, відчувати свою цінність, користь. Саме в такому сенсі цей термін трактує Всесвітня організація охорони здоров'я.

Здобувачу доцільно аналізувати паліативну допомогу як підхід, який покращує якість життя пацієнтів (дорослих і дітей) та їхніх сімей, які стикаються з проблемами, пов'язаними з хворобою, що загрожує життю. Він запобігає та полегшує страждання шляхом раннього виявлення, правильної оцінки та лікування болю та інших проблем. Паліативна допомога — це профілактика та полегшення будь-яких страждань — фізичних, психологічних, соціальних чи духовних, які відчувають дорослі та діти, що мають проблеми зі здоров'ям, які обмежують життя. Це сприяє гідності, якості життя та пристосуванню до прогресуючих захворювань, використовуючи найкращі наявні докази. Здобувачу слід звернути увагу, що помилковим уявленням також є те, що паліативна допомога прискорює смерть через медикалізацію процесу помирання. Так, згідно з дослідженнями раннє застосування паліативної допомоги покращує якість життя та в багатьох випадках продовжує виживаність пацієнтів із прогресуючою онкопатологією. Здобувач вивчаючи нормативн-правову базу функціонування

паліативної допомоги в Україні звертає увагу на Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII «Основи законодавства України про охорону здоров'я»; Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», Наказ МОЗ України від 04.06.2020 р. № 1308 «Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні»; Наказ Мінсоцполітики від 29.01.2016 р. № 58 «Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду»; Наказ Міністерства соціальної політики від 29.01.2016 р. № 58 «Про державний стандарт паліативного догляду».

Психіатрія належить до тих напрямів медичної діяльності, які найбільш актуальні з позицій правового регулювання. Здобувачу необхідно проаналізувати нормативно-правову базу психіатрії України.

— Конституція України (ст. 49);

— Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 року;

— Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року;

— Закон України "Про психіатричну допомогу" від 22 лютого 2000 р.;

— Закон України "Про інформацію" від 2 жовтня 1992 р. Та інш. Головним що має запам'ятати здобувач є фундаментальні принципи, які сформульовані у вигляді основних прав Всесвітньою федерацією психічного здоров'я і Гарвардським Центром Співробітництва у сфері законодавства про охорону здоров'я, що діє під егідою ВООЗ. Права-принципи є невідчужуваними, повинні включатись у законодавство і дотримуватись на практиці в усьому світі незалежно від політичних систем, культурних традицій чи інших особливостей окремих держав. Серед них визначено:

1. Право на гуманне, таке, що спрямоване на повагу до гідності людини, поводження і професійно організоване обслуговування;
2. Добровільність госпіталізації;
3. Право особи, яку госпіталізують, на всебічний і безпристрасний судовий розгляд питання про госпіталізацію;

4. Умови утримання госпіталізованих, що не обмежують права таких осіб, зокрема їх право на вільне спілкування;
5. Заборона дискримінації лише на основі поставленого особі діагнозу психічного захворювання.

Законодавче забезпечення прав осіб, які страждають на психічний розлад, детально регламентовано у ст. 25 Закону України "Про психіатричну допомогу". Наступним на що слід звернути увагу здобувачу - права дитини при наданні медичної допомоги — це синтез норм міжнародного, національного та регіонального рівнів. Дотримання цих прав у щоденній роботі медичних працівників, які обслуговують дітей, ускладнюється тим, що правові акти з цього питання дуже розпорошені та позбавлені концептуальної і нормативної єдності. Зміст матеріалу для опрацювання: взяття згоди на лікування дитини за нормами міжнародного права Конвенція про права дитини, Європейська конвенція про здійснення прав дітей, Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини, Проект Оттавської декларації прав дитини-пацієнта, сприяння участі дітей у прийнятті рішень, що їх стосуються, згода на участь дитини в медичному експерименті, проблема необґрунтованих втручань медичного характеру в організм дитини.

Джерела, рекомендовані до заняття

Нормативно-правові акти

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III, URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12_4.

4. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

5. Про затвердження Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛінфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки: Закон України від 19.02.2009 р. №1026-VI URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1026-17>

6. Про затвердження Загальнодержавної програми імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб на 2009-2015 роки: Закон України від 21.10.2009 р. № 1658-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1658-1739>

8. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>

9. Про протидію захворюванню на туберкульоз: Закон України від 05.07.2001 р. № 2586-III URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2586-14>

9. Про затвердження нормативно-правових актів з питань трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людині: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 04.05.2000 р. № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0682-00#Text>

10. Про встановлення медико-біологічних та соціальнопсихологічних показань для зміни (корекції) статевої належності та затвердження форми первинної облікової документації й інструкції щодо її заповнення: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.10.2016 р. № 1041. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1589-16#Text>

11. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>

Основна література:

1. Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2018. 720 с.
2. Медичне право: підручник/ за заг.ред. С.Б.Булеци; М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «PIK-У», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_05_08.pdf
3. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. 520 с. URL: https://www.academia.edu/37769021/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA
4. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. 5-те вид., доповнене. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. 600 с. URL: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81_%D0%B2%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_introduction.pdf
5. Право на медичну допомогу в Україні – 2018 / Харківська правозахисна група. Харків: Права людини, 2019. 268 с.
6. Страхування в галузі охорони здоров'я: Навч. посіб. / І.Б. Дячук, І.Я.Сенюта, Х.Я. Терешко, І.І. Фуртак; за заг. ред. І.Я. Сенюти. Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 216 с.

Додаткова

1. Бугаєвська Н.А. Особливості становлення та розвитку паліативно-хоспісної допомоги в Україні. Журнал. - Медсестринство. 2017. № 1.
2. Гончарь М. О. Принципи надання паліативної допомоги дітям / М. О. Гончарь, О. О. Ріга, А. Ю. Пеньков. Харків: ХНМУ, 2016. 112 с.
3. Козаченко Ю.А. Адміністративно-правове регулювання забезпечення прав пацієнта в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2016. 20 с

Тема 10. Воєнне медичне право

Практичне заняття 8

Воєнне медичне право

Питання для обговорення

1. Медична допомога ВПО в умовах воєнного стану в Україні.
2. Особливості правового регулювання надання медичної допомоги військовослужбовцям в умовах воєнного часу.
3. Медичне сортування – міжнародний досвід.
4. Медичний триаж в Україні.

Практичне завдання

1. Схематично відобразіть ієрархію кодування при медичному триажі.
2. Поясніть як буде надаватись медична допомога евакуйованому з Донецької обл. в Полтаву гр. Смірнову.

Методичні рекомендації до вивчення питань теми

Здобувачу при вивченні данної теми слід розпочати з аналізу Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2022 № 496 «Деякі питання надання первинної медичної допомоги в умовах воєнного стану». Первинна медична допомога для внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) надається без переукладання декларацій із сімейним лікарем. ВПО можуть бути

прийнятті у будь-якому закладі охорони здоров'я, якщо він здатен забезпечити необхідне лікування, наявність декларації для цього не обов'язкова.

Здобувач має дослідити які безкоштовні послуги можна отримати у закладі, який надає первинну медичну допомогу.

Здобувач має наголосити, що заклади охорони здоров'я, які працюють за програмою медичних гарантій (далі – ПМГ), повинні надавати необхідну медичну допомогу, у тому числі ВПО, безоплатно. Стаціонарна медична допомога також надається безоплатно за ПМГ у закладах охорони здоров'я, які підписали договори з Національною службою здоров'я України.

Для отримання соціальних виплат особам з інвалідністю проходити повторний огляд для підтвердження інвалідності не потрібно. Постановою КМУ від 30.03.2022 № 390 «Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін щодо строку повторного огляду осіб з інвалідністю та продовження строку дії деяких медичних документів в умовах воєнного стану» продовжено строк дії інвалідності, відсотків втрати працездатності та індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю на весь термін дії воєнного стану на території України і 6 місяців після його припинення/скасування.

Здобувачу слід пам'ятати, що Ддти та дорослі з інвалідністю мають можливість отримувати, відповідно до індивідуальної програми реабілітації, без проходження повторного огляду ЛКК чи МСЕК:

– соціальні виплати;– реабілітаційні послуги та допоміжні вироби (милиці, ходунки, крісла колісні), засоби інконтиненції, наприклад, памперси, катетери тощо;– освітні послуги;– відповідні пільги.

Протягом дії воєнного стану та шість місяців після його припинення або скасування – відповідно до постанови КМУ від 08.03.2022 № 225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України» – українці мають право звертатися до МСЕК для встановлення інвалідності заочно та незалежно від місця

проживання чи перебування. Тобто, якщо людина не має можливості прибути до МСЕК, комісія може приймати рішення про встановлення інвалідності заочно на підставі направлення закладу охорони здоров'я.

Здобувач має звернути увагу, що згідно з чинним законодавством, медико-соціальна експертиза для встановлення групи інвалідності проводиться за направленням закладу охорони здоров'я після проведення діагностичних, лікувальних і реабілітаційних заходів, за наявності відомостей, які підтверджують стійке порушення функцій організму, обумовлених захворюваннями, наслідками травм чи вродженими вадами, які спричиняють обмеження життєдіяльності.

Здобувачу слід ознайомитись із законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з внесенням змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі – Закон), яким було внесено зміни до статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», яким вдосконалено порядок надання медичної допомоги військовослужбовцям України в умовах воєнного стану. Закон набрав чинності 13 квітня 2022 року. Статтею 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» передбачено право військовослужбовців на охорону здоров'я та медичну допомогу. Військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, мають право на безоплатну кваліфіковану медичну допомогу у військово-медичних закладах охорони здоров'я.

Доцільно дослідити питання про медичне сортування — це комплекс маніпуляцій для розподілу постраждалих на порівняно однорідні групи із врахуванням їхнього стану та обсягом необхідної медичної допомоги. Здійснюйте медичне сортування відповідно до вимог нового Стандарту екстреної медичної допомоги «Медичне сортування пацієнтів різних вікових груп

у відділенні екстреної (невідкладної) медичної допомоги», затвердженого наказом МОЗ від 03.02.2022 № 210.

Здобувачу слід ознайомитись з критеріями сортування на групи постраждалих. Та слід пам'ятати визначені медичні сортувальні групи не є остаточними. При проведенні медичного сортування як на догоспітальному, так і на ранньому госпітальному етапі користуються карткою медичного сортування (сортувальний талон). Заповнення сортувального талона максимально спрощено. Такий підхід є доцільним, враховуючи обмежений час для надання медичної допомоги, дефіцит медичного ресурсу та обмежену інформацію про постраждалого.

Джерела, рекомендовані до заняття

Нормативно-правові акти

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-124>.
4. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014р. № 1706-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
5. Стандарт екстреної медичної допомоги «Медичне сортування пацієнтів різних вікових груп у відділенні екстреної допомоги: Наказ МОЗУ від 03.02.2022р. № 210. URL: <https://www.dec.gov.ua/mtd/medychne-sortuvannya-pacziyentiv/>

Основна література:

1. Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2018. 720 с.
2. Медичне право: підручник/ за заг.ред. С.Б.Булеци; М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с. URL:

https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_05_08.pdf

3. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. 520 с. URL: https://www.academia.edu/37769021/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA
4. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. 5-те вид., доповнене. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. 600 с. URL: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81_%D0%B2%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_i_introduction_.pdf
5. Право на медичну допомогу в Україні – 2018 / Харківська правозахисна група. Харків: Права людини, 2019. 268 с.

Додаткова

1. Басова І. С. До проблеми правового статусу ВПО – дітей в Україні / І.С. Басова // Держава і право: Юридичні науки: зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ: Юрид. думка, 2016. Вип. 73. С. 276.
2. . Ніконова Д.О. Внутрішня міграція в Україні: чинники впливу / Д.О. Ніконова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». Вип. 10 (1), 2016. С. 86–91.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

До самостійної роботи здобувачів відноситься: підготовка до лекцій та практичних занять, рішення практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій, написання рефератів, підготовка до поточного контролю; підготовка до контрольних робіт за змістовими модулями (письмове опитування або тестування).

Види самостійної роботи виконуються здобувачами для закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни. Такі завдання передбачені у кожному практичному занятті, мають окрему систему та критерії оцінювання та є формою поточного контролю знань здобувачів. Практичні завдання здобувач виконує, слідуючи інструкціям у планах практичних занять. Виконання завдань оформлюється письмово (ворд-, пдф-документ тощо) і надсилається викладачу на електронну адресу або Google Classroom. Викладач перевіряє виконані завдання та надає зворотній зв'язок.

Виконання самостійних завдань різного виду дозволяють здобувачам опанувати практичні навички для розгляду та аналізу найбільш складних та проблемних питань навчальної дисципліни, вдосконалення навичок проведення самостійної науково-аналітичної роботи. Індивідуальні завдання здаються на практичних заняттях відповідно до графіку вивчення дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійні презентації;
- практичні методи: вирішення практичних завдань, робота з базами даних та інструментами Всесвітньої організації інтелектуальної власності, спеціальною інформаційною системою UKRNOIBI.

Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання практичних завдань;

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	від 0 до 5
- Розв'язання практичних завдань	від 0 до 5

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
------------	------	---------------------

Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 балів	Здобувач не бере участі у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не ставить питання, не зацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, демонструє незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач демонструє пасивну роботу на практичних заняттях; допускає суттєві помилки під час відповідей на запитання; демонструє фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.
	2 бали	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; демонструє базові знання понятійного апарату і літературних джерел; демонструє незадовільне вміння публічно представляти матеріал.
	3 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті; виступає і задає питання; допускає незначні помилки під час відповідей на запитання, іноді бере участь в обговоренні проблемних питань, демонструє знання понятійного апарату і основних літературних джерел; здатний публічно представити основний матеріал.
	4 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті; виступає і задає питання; дає правильні, але неповні, відповіді на запитання, бере участь в обговоренні проблемних питань, іноді наводить приклади, демонструє знання понятійного апарату і основних літературних джерел; здатний публічно представити матеріал.
	5 балів	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь в обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; здатний публічно представити матеріал.
Розв'язання практичних завдань	0 балів	Здобувач не виконує практичне завдання.
	1 бал	Здобувач виконав практичне завдання, але допустив суттєві помилки; відсутні сформовані уміння та навички; не обґрунтовані висновки; використано обмежену кількість джерел.
	2 бали	Здобувач виконав практичне завдання, але допустив багато помилок; недостатньо сформовані базові уміння та навички; здобувач демонструє фрагментарні знання предмету вивчення і дослідження, має ускладнення щодо виділення суттєвих його ознак, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків; використано обмежену кількість джерел.
	3 бали	Здобувач виконав практичне завдання, але допустив помилки; сформовані базові уміння та навички; здобувач демонструє базові знання предмету вивчення, описує суттєві його ознаки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки і формулює висновки; використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу; використовує рекомендовану літературу, демонструє знання змісту відповідних нормативно-правових актів.
	4 бали	Здобувач виконав практичне завдання, але допустив незначні помилки; сформовані уміння та навички; здобувач правильно використовує теоретичні поняття для аналізу практичного

		матеріалу; в аналітичній частині надає повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення; формулює розгорнуті висновки, окрім рекомендованої літератури, використовує додаткову, демонструє знання змісту відповідних нормативно-правових актів.
	5 балів	Здобувач виконав практичне завдання; сформовані комплексні уміння та навички; здобувач виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації; із розглянутої проблеми робить чіткі вірні висновки; демонструє творчий підхід, розгорнуте, цікаве бачення проблеми, яке відрізняється власними роздумами, висновками; окрім рекомендованої літератури, використовує додаткову, демонструє знання відповідних нормативно-правових актів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль								Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T2	T3	T4	T5	T6	T8	T9	T10	
0-10	0-10	0-10	0-10	0-11	0-9	0-9	0-11	0 - 100
Контрольна робота * за змістовним модулем 1: 0 - 10				Контрольна робота * за змістовним модулем 2: 0 - 10				

T1, T2... T10 –теми практичних занять

* Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові завдання для контрольних робіт складаються з 25 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу відповідного змістовного модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 0,4 бали.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами
поточного, періодичного та підсумкового контролю**

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовий модуль 1. Загальні положення медичного права		
Тема 2. Основи господарської діяльності та страхування у сфері охорони здоров'я в Україні. Правова природа медичної допомоги та медичної послуги	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 10
Тема 3. Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я.	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 10
Тема 4. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0-10
Тема 5. Захист прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0-10
Контрольна робота за змістовним модулем 1 (тестування)	0 - 10	0 - 10
Змістовий модуль 2. Спеціальні інститути медичного права		
Тема 6. Правове регулювання сімейної медицини в Україні. Медична реформа.	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 4 (реферат, презентація)	0 – 11
Тема 8. Законодавче забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб	0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 4 (реферат, презентація)	0-9

Тема 9. Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні. Правове регулювання надання медичної допомоги фізично та соціально уразливим верствам населення. Правове регулювання надання психіатричної допомоги в Україні	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (поточне тестування) 0 – 4 (реферат, презентація)	0-9
Тема 10. Воєнне медичне право	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 4 (реферат, презентація)	0-11
Контрольна робота за змістовним модулем 2 (тестування)	0 - 10	0 - 10
Загалом сума балів		0 - 100

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Загальна характеристика законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні.
2. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я.
3. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я.
4. Нормативні стандарти надання медичної допомоги. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.
5. Господарська діяльність у сфері охорони здоров'я України.
6. Заклад охорони здоров'я України як суб'єкт господарювання.
7. Ліцензування й акредитація закладів охорони здоров'я.
8. Реклама у сфері охорони здоров'я.
9. Поняття та ознаки медичної допомоги (якісна, кваліфікована, доступна, безоплатна).
10. Право на медичну допомогу за законодавством України.
11. Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин.
12. Медична допомога і медична послуга: проблеми співвідношення.
13. Договір про надання медичних послуг: поняття, загальна характеристика та особливості виконання.
14. Нормативно-правове й організаційне забезпечення здійснення приватної медичної практики.
15. Формування державної політики охорони здоров'я в Україні.
16. Моделі організації системи охорони здоров'я: національний та зарубіжний досвід.
17. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика.
18. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я. Ідеологічні та етичні гарантії прав людини у галузі охорони здоров'я.
19. Право людини на життя і медична практика: питання співвідношення.
20. Право людини на життя в Рішеннях Європейського Суду з прав людини. Законодавче регулювання права людини на охорону здоров'я.
21. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення.
22. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення. Проблеми правової регламентації часових меж збереження медичної таємниці та збереження такої щодо публічних осіб. Співвідношення понять "медична інформація" і "медична таємниця": доктринальне й нормативне.
23. Поняття, класифікація, особливості медичних правовідносин. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин. Презумпції у медичних правовідносинах.

24. Складові елементи медичних правовідносин.
25. Суб'єкти медичних правовідносин та їх види.
26. Об'єкти медичних правовідносин.
27. Групи прав та обов'язків у правовідносинах щодо забезпечення медичної допомоги.
28. Захист прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я.
29. Поняття і види процедур і механізмів захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види, засоби здійснення.
30. Правопорушення у сфері охорони здоров'я як підстава для юридичної відповідальності у медичному праві: поняття, ознаки, склад.
31. Юридична відповідальність суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види. Цивільно-правова, адміністративно-правова відповідальність у медичному праві.
32. Кримінальна відповідальність медичних працівників у зв'язку з їх професійною діяльністю. Звільнення від юридичної відповідальності медичних працівників.
33. Особливості юридичної відповідальності пацієнтів за законодавством України. Виконання рішень судів у медичних справах.
34. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види. Співвідношення понять “медична помилка”, “лікарська помилка” та “нешасний випадок”.
35. Ятрогенна патологія: актуальність і основні причини виникнення. Класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології в структурі несприятливих результатів медичних втручань.
36. Ускладнення за результатами медичних втручань та їх правові наслідки. Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.
37. Загальна характеристика сімейної медицини: поняття, принципи, значення і міжнародні стандарти. Законодавче забезпечення сімейної медицини в Україні.
38. Медична реформа в Україні: основні засади, нормативне регулювання, кардинальні зміни.
39. Загальна характеристика сфери репродуктивного здоров'я людини: національне законодавство та міжнародно-правові стандарти. Основи правової соматології. Права та обов'язки людини у сфері охорони репродуктивного здоров'я: поняття, види, зміст.
40. Законодавче забезпечення репродуктивних технологій в Україні. Правові та етичні проблеми медичної діяльності у сфері репродуктивних технологій щодо захисту прав людини.
35. Поняття та види донорства за законодавством України. Особливості здійснення репродуктивних прав неповнолітніх. Поняття і

принципи донорства крові та її компонентів. Правовий статус донора в Україні.

36. Законодавче забезпечення донорства органів та інших анатомічних матеріалів. Правове забезпечення медичної генетики. Соматичні права і генетичний ризик.

37. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом. Нормативно-правове забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом, в Україні. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом.

38. Загальна характеристика правового регулювання у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу: міжнародно-правові стандарти та національне законодавство. Державна політика у сфері профілактики, запобігання поширенню та лікування ВІЛ-інфекції/СНІДу. Правовий статус медичних працівників та інших осіб, професійна діяльність яких пов'язана з ризиком інфікування ВІЛ.

39. Нормативно-правове забезпечення сфери боротьби з коронавірусною хворобою (COVID-19). Проблеми дотримання прав і свобод людини при реалізації нормативних положень в умовах боротьби з коронавірусною хворобою (COVID-19).

40. Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні. Особливості обігу лікарських засобів при наданні паліативної і хоспісної допомоги.

41. Правове регулювання надання медичної допомоги фізично та соціально уразливим верствам населення. Державна політика боротьби з тютюнопалінням в Україні. Особливості здійснення прав дитини у сфері охорони здоров'я.

42. Види та порядок надання психіатричної допомоги в Україні. Особливості надання психіатричної допомоги у примусовому порядку. Правовий статус особи, якій надається психіатрична допомога. Правовий статус медичного працівника при наданні психіатричної допомоги.

43. Законодавче забезпечення медичної допомоги в умовах воєнного стану в Україні. Правове регулювання надання медичної допомоги в умовах воєнного стану окремим верствам населення: військовослужбовцям, внутрішньо переміщеним особам, дітям тощо.

44. Медичний тріаж (сортування): поняття, види. Категорії тріажу. Механізми забезпечення прав людини в умовах застосування медичного тріажу.

45. Співвідношення понять “медичне страхування” і “страхова медицина”. Добровільне медичне страхування: стан законодавчого

закріплення та практика застосування. Проблеми становлення і розвитку загальнодержавного обов'язкового медичного страхування.

46. Страхування медичних витрат. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Страхування професійної відповідальності медичних працівників.

47. Становлення і розвиток новітніх технологій у сфері охорони здоров'я (зокрема, телемедицина, кібермедицина, квантова медицина).

48. Загальні положення про страхування у галузі охорони здоров'я: поняття, принципи страхування, суб'єкти, об'єкти та зміст страхових правовідносин.

49. Добровільне медичне страхування: стан законодавчого закріплення та практика застосування.

50. Становлення і розвиток обов'язкового соціального медичного страхування.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативно-правові акти

1. Гельсинська декларація. Рекомендації для лікарів, які проводять біологічні обстеження людини. Прийнята 18-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Гельсінкі, Фінляндія, червень 1964 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Дванадцять принципів організації охорони здоров'я для будь-якої національної системи охорони здоров'я. Прийняті 17-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Нью-Йорк, США, жовтень 1963 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Декларація прав людини і особистої свободи медичних працівників: Всесвітня медична асоціація, 30 жовтня 1985 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
4. Декларація про евтаназію. Прийнята 39-ю Всесвітньою медичною асоціацією, Мадрид, Іспанія, жовтень 1987 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Декларація про розвиток прав пацієнтів в Європі: Європейська нарада з прав пацієнтів, Амстердам, 28-30 березня 1994 р. ВООЗ Європейське регіональне бюро // <http://zakon2.rada.gov.ua>
6. Декларація стосовно незалежності і професійної свободи лікаря. Прийнята 38-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Ранчо Міраж, Каліфорнія, США, жовтень 1986 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
7. Декларація стосовно прав людини і особистої свободи медичних працівників. Прийнята 37-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Брюссель, Бельгія, жовтень 1985 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
8. Декларація стосовно трансплантації людських органів. Прийнята 39-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Мадрид, Іспанія, жовтень 1987 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>

9. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Рада Європи, Страсбург, листопад 1987 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
10. Європейська конвенція про соціальну і медичну допомогу. Рада Європи, Париж, 11 грудня 1953 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
11. Європейська соціальна хартія: Рада Європи, 03 травня 1996 № ETS № 163 // Офіційний вісник України від 18.10.2006–2006 р., № 40, стор. 37, стаття 2660; Голос України від 30.11.2006 – № 227; Відомості Верховної Ради України від 21.12.2007 – 2007 р. – № 51. – Стор. 2096.
12. Європейська хартія прав пацієнтів. Прийнята 15 листопада 2002 р. // <http://www.patienttalk.info>
13. Женевська декларація: Всесвітня медична асоціація, 01 вересня 1948 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>
14. Загальна декларація прав людини: ООН, 10 грудня 1948 р. // Голос України від 10.12.2008 р. – № 236.
15. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину. Рада Європи, Ов'єдо, 4 квітня 1997 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua>
16. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04 листопада 1950 р. // Голос України від 10.01.2001 р. – № 3.
17. Лісабонська декларація стосовно прав пацієнта: Всесвітня медична асоціація, міжнародний документ від 01 жовтня 1981 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
18. Положення щодо доступності медичної допомоги: Всесвітня медична асоціація; Положення, Міжнародний документ від 01 вересня 1988 // <http://zakon.rada.gov.ua>
19. Конституція України: закон України від 28.06.1996 р. № № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

- 20.Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2002 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
- 21.Сімейний кодекс України: закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
- 22.Цивільний кодекс України: закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
- 23.Основи законодавства України про охорону здоров'я: закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
- 24.Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз: закон України від 05.07.2001 р. № 2586-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2586-14#Text>
- 25.Про заборону репродуктивного клонування людини: закон України від 14.12.2004 р. № 2231-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2231-IV#Text>
- 26.Про захист населення від інфекційних хвороб: закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>
- 27.Про психіатричну допомогу: закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
- 28.Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: закон України від 17.05.2018 р. № 2427-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19#Text>
- 29.Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
- 30.Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості: закон України від 14.11.2017 р. № 2206-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2206-19#Text>

- 31.Про утворення Національної служби здоров'я України: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 р. № 1101. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-%D0%BF#Text>
- 32.Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги: наказ МОЗ України від 19.03.2018 р. N 504. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-18#Text>
- 33.Про затвердження Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу: наказ МОЗ України від 19.03.2018 р. N 503. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0347-18#Text>
- 34.Деякі питання електронної системи охорони здоров'я: постанова Кабінету Міністрів України від від 25.04. 2018 р. № 411. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-2018-%D0%BF#Text>
- 35.Деякі питання щодо договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій у 2023 році: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2022 р. № 1464. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1464-2022-%D0%BF#Text>
- 36.Про затвердження Методики розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12. 2017 р. № 1075. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-2017-%D0%BF#Text>

Основна література:

- 1.Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2018. 720 с.
- 2.Медичне право: підручник/ за заг.ред. С.Б.Булеци; М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «PIK-У», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_05_08.pdf

- 3.Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. 520 с. URL: https://www.academia.edu/37769021/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA
- 4.Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. 5-те вид., доповнене. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. 600 с. URL: http://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81_%D0%B2%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_introduction_.pdf
- 5.Право на медичну допомогу в Україні – 2018 / Харківська правозахисна група. Харків: Права людини, 2019. 268 с. URL: <https://library.khpg.org/files/docs/1600452612.pdf>
- 6.Страхування в галузі охорони здоров'я: Навч. посіб. / І.Б. Дячук, І.Я.Сенюта, Х.Я. Терешко, І.І. Фуртак; за заг. ред. І.Я. Сенюти. Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 216 с.

Додаткова література:

1. Пташник І. Р. Цивільно-правове регулювання трансплантації в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. К., 2016.
2. Куц В. М. Кримінальна відповідальність за незаконне проведення дослідів над людиною: монографія / В.М. Куц, С.В. Гізімчук, В.О. Єгорова. Харків: Юрайт, 2018.
3. Сенюта І. Я. Нові підходи до стандартів якості надання медичної допомоги та їх можливі юридично-правові наслідки. Український медичний часопис. Online. 10.05.2017. URL:

<http://www.umj.com.ua/article/108196/novipidhodido-standartiv-yakosti-nadannyamedichnoyi-dopomogi-ta-yih-mozhliviyuridichno-pravovi-naslidki>

4. Сенюта І. Я. Цивільний позов як інструмент захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: деякі аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Право. 2019. Вип. 31. Т. 2.
5. Сенюта І. Я. Правова концепція охорони здоров'я дружня до дитини. Медичне право. 2020. № 1 (25).
6. Yuryk O., Stashkevich A., Chorny R., Chorna Z., Kronivets T., Valakh V. The Correlation Between The Right To Medical Secrecy And The Employer's Right To Receive Information On The Employee's Health State. International Journal of Computer Science and Network Security. 2021. VOL. 21. No. 7, July. P. 103-107.
7. Валах В. В. Право дитини-пацієнта на тактовне лікування. Право України. 2020. № 1. С. 85-96.
8. Valakh V. V., Sytnikov D. M. Analysis of ECHR decisions about the legal regime of medical privacy. Legea și viața. 2020. № 10-11. P. 9-24.
9. Василевська Н. С. Сучасний стан правового регулювання окремих видів обов'язкового страхування у сфері охорони здоров'я. Вісник Одеського національного університету. Правознавство / ред. колегія журналу: І. М. Коваль (головний редактор) та ін. 2017. Т. 22. Вип. 2 (31). С. 36-47 (наукове фахове видання України).
10. Василевська Н. С. Особливості об'єкта договору добровільного медичного страхування. Правова держава. 2017 Вип. 27. Одеса: Фенікс. С. 86-91 (наукове фахове видання України, категорія Б).
11. Василевська Н. С. Медичне страхування під час воєнного стану в Україні: практичний нарис. Правова держава. 2023 Вип. 50. Одеса: Фенікс. С. 86-91 (наукове фахове видання України, категорія Б).
12. Nadia S. Vasilevskaya, Olena V. Bailo Medical insurance as a direction of reforming the health system in Ukrain. Wiadomosci Lekarskie. 2019. tom LXXII, pp. 897-903. (Scopus)

Навчальне видання

МЕДИЧНЕ ПРАВО

Електронні методичні рекомендації
до практичних занять з курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»

Електронне практичне видання

Укладач

Василевська Надія Станіславівна

Затвердж. авт. 28.08.2023. Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги: операційна система сумісна з
програмним забезпеченням для читання файлів формату PDF.

Обсяг 1,1 МБ.

Оригінал-макет розроблено в авторській редакції.

Кафедра цивільно-правових дисциплін

Економіко-правовий факультет

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058